

UMSÖGN

Viðtakandi: Alþingi – nefndasvið

Sendandi: Reykjavíkurborg

Umsögn um 945. mál frá nefnda- og greiningasviði Alþingis, þingskjal 1477, frumvarp til breytinga á kosningalögum.

153. löggjafarþing 2022–2023

Með vísan til umsagnarbeiðni stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar Alþingis til Reykjavíkurborgar, dags. 26. apríl 2023, sendist meðfylgjandi umsögn um frumvarp til breytinga á kosningalögum, unnin af skrifstofu borgarstjórnar.

Vísað er til fyrri athugasemda Reykjavíkurborgar um að við teljum afar óheppilegt að útfæra veigamikil atriði kosningaframskráa í reglugerðum. Í frumvarpi því sem nú liggur fyrir er gert ráð fyrir reglugerð um umboðsmenn, reglugerð um óleyfilegan áróður á kjörstað, útvíkkun á reglugerð um talningu og reglugerð um meðferð atkvæðisbréfa. Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að mikilvægt sé að gæta samræmis varðandi meðhöndlun og vörslu atkvæðisbréfa og því er lagt til að samin verði um það reglugerð. Reykjavíkurborg ítrekar enn þá afstöðu sína að betur færi á að útfæra í lagatexta þau meginatriði sem löggjafinn telur mikilvægt að gæta samræmis um. Í því sambandi er vert að benda á að enn hefur ekki verið sett reglugerð um rafræna kjörskrá, eins og áskilið er í núgildandi lögum.

Þá vill Reykjavíkurborg benda á að mikilvægt er að huga að því að úrskurður um ágreiningsatkvæði getur hæglega haft áhrif á næmisgreiningu. Því er mikilvægt að tekið sé tillit til þess í ferlinu hvernig fara skal með slík atkvæði og hvert gildi þeirra á að vera þegar næmisgreining fer fram. Þetta þarf að útfæra vandlega svo tekið sé tillit til ólíkra kosninga og þar af leiðandi ólíkra úrskurðaraðila. Þá vill Reykjavíkurborg taka undir áður framkomnar athugasemdir um að við næmisgreiningu skuli ætíð miða við hlutfall af atkvæðum en ekki fasta tölu. Að öðru leyti er erfitt að veita umsögn um jafn sértækt fyrirbæri og næmisgreiningu, án þess að fyrir liggja útfærsla.

Í 6. gr. frumvarpsins er lagt til að úrskurð úrskurðarnefndar megi bera undir dómstóla innan þriggja vikna. Mikilvægt er tilgreint sé í lögum hvaða áhrif slík dómsmál geta haft á gildi kosninganna.

Í 4. málsli. 5. mgr. 13. gr. frumvarpsins er lagt til að orðið kjörstjórnarmaður komi í stað orðsins kjörstjórnarfulltrúi. Reykjavíkurborg gerir engar athugasemdir við þá breytingu en ítrekar það sem áður hefur verið bent á að eindregið er óskað eftir því að greinin gildi einungis um lands-, yfir- og umdæmiskjörstjórnarmenn en ekki hverfis- og undirkjörstjórnarmenn. Í Reykjavík einni eru hundruð manna sem taka sæti í hverfis- og undirkjörstjórnnum og við sjáum enga ástæðu til að takmarka rétt þess fólks til að mæla með framboðum.

Í 25. gr. frumvarpsins leggur Reykjavíkurborg til þá breytingu að í stað orðsins „eða“ komi orðið „og“ í eftirfarandi setningu:

„Auk þess er heimilt er að rita númer kjörstaðar og kjördeildar aftan á sendiumslagið **eða** setja þar sérstakt merki sem getur innihaldið upplýsingar um kjörstað, kjördeild og kennitölu kjósandans“.

Í c-lið 34. gr. er lagt til að áður en talning hefjist skuli yfirkjörstjórnir sveitarfélaga setja sér viðmið um fyrirfram skilgreindan atkvæðafjölda er getur haft áhrif á niðurstöðu kosninga. Reykjavíkurborg fagnar þessu en leggur til að þetta verði fært frammar í ferlinu og verði bókað í gerðabók eða auglýst opinberlega.

Skv. 42. gr. frumvarpsins skal sveitarfélag bera kostnað af atkvæðagreiðslu utan kjörfundar sem það kann að taka að sér á grundvelli 2. tölul. 2. mgr. 69. gr. laganna. Reykjavíkurborg telur eðlilegt að sá kostnaður skuli greiddast úr ríkissjóði við allar aðrar kosningar en sveitarstjórnarkosningar óháð því hver tekur að sér framkvæmd atkvæðagreiðslunnar.

Einnig er vísað til umsagna Reykjavíkurborgar á fyrri stigum, að því leyti sem þær ábendingar eiga enn við.

Reykjavíkurborg styður að frumvarpið verði að lögum, að teknu tilliti til ofangreindra athugasemda og býðst til að gera grein fyrir þeim sjónarmiðum sem fram koma í umsögn með því að mæta fyrir þingnefnd.

Virðingarfyllst,

Helga Björk Laxdal
skrifstofusjóri borgarsjórnar

Hildur Lilliendahl Viggósdóttir
verkefnasjóri kosninga og gæðamála

Páll Hilmarsson
sérfræðingur